

Univerza v Ljubljani
*Fakulteta za **matematiko in fiziko***

Oddelek za fiziko

---

2. naloga: Trotter-suzuki razcep -1.del

POROČILO PRI PREDMETU VIŠJE RAČUNSKE METODE

2016/2017

Avtor:

Klemen RAHNE
28152028

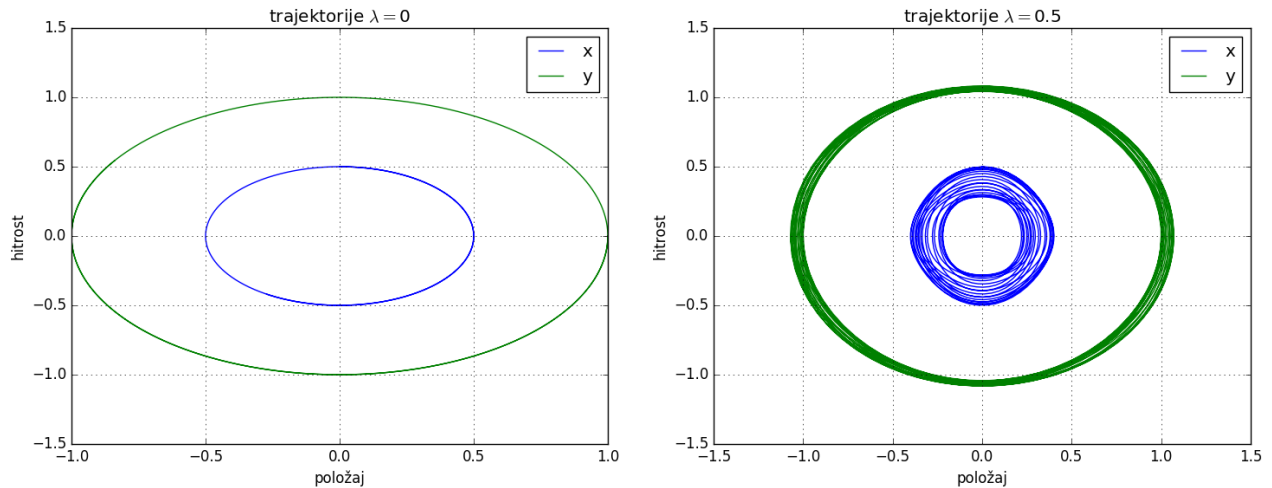
13. marec 2017

1 naloga

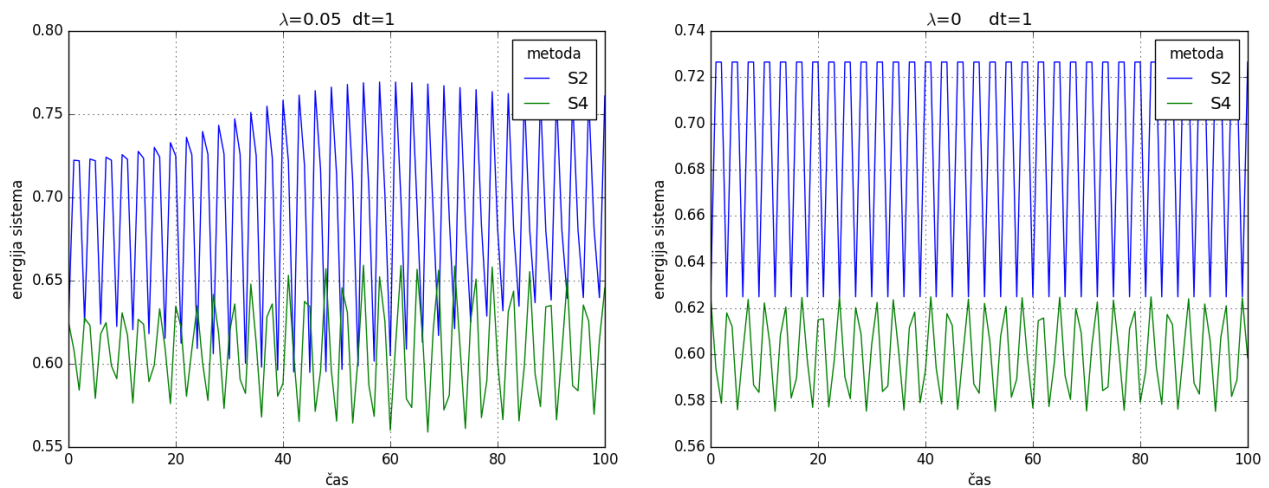
Imamo Hamiltonko H , ki opisuje delec v harmonskem potencialu v dveh dimenzijah:

$$H = \frac{1}{2}p_1^2 + \frac{1}{2}p_2^2 + \frac{1}{2}q_1^2 + \frac{1}{2}q_2^2 + \lambda q_1^2 q_2^2 \quad (1.1)$$

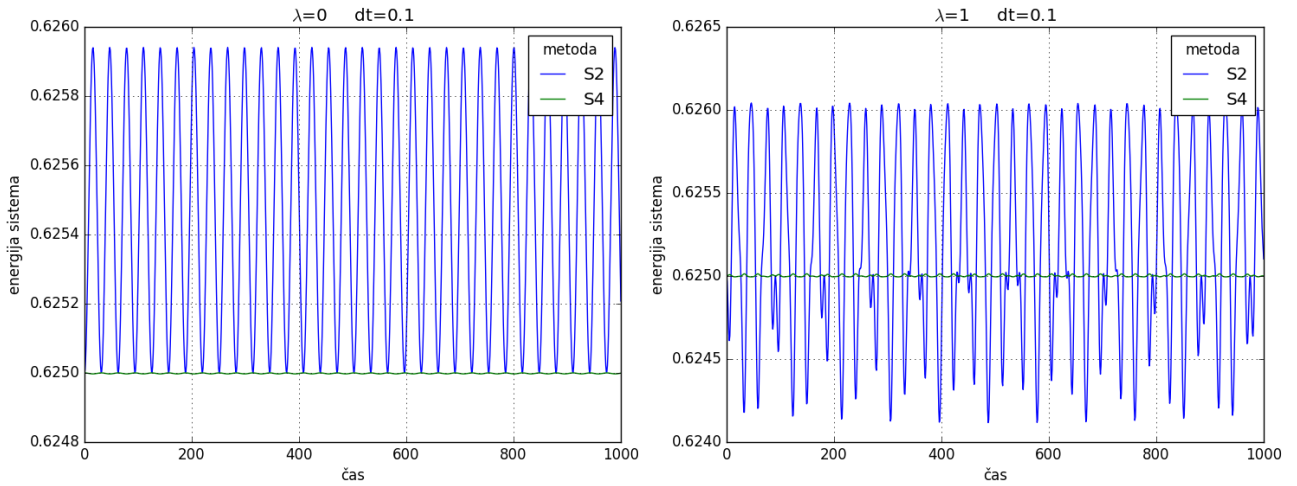
Oglejmo si nekaj trajektorij delcev z različnimi vrednostmi λ . Trajektorije smo reševali s Trotter-Suzuki algoritmom.

Slika 1.1: Značilne trajektorije za Hamiltonko 1.1 z začetnimi pogoji $(q_1, p_1, q_2, p_2) = (0, \frac{1}{2}, 1, 0)$. Pri $\lambda = 0$ se vidi, kot da imamo dva neodvisna harmonska oscilatorja. Z vključitvijo dodatnega člena $(\lambda q_1^2 q_2^2)$, se trajektorije v posamezni dimenziji spremenijo.

Slika 1.2: Ohranjanje energije pri dveh različnih metodah-S2 in S4. Opazimo precejšnje oscilacije okoli stacionarne lege, ki pa sta različni od začetne energije. Pri višjih vrednostih λ postane metoda S4 nestabilna.

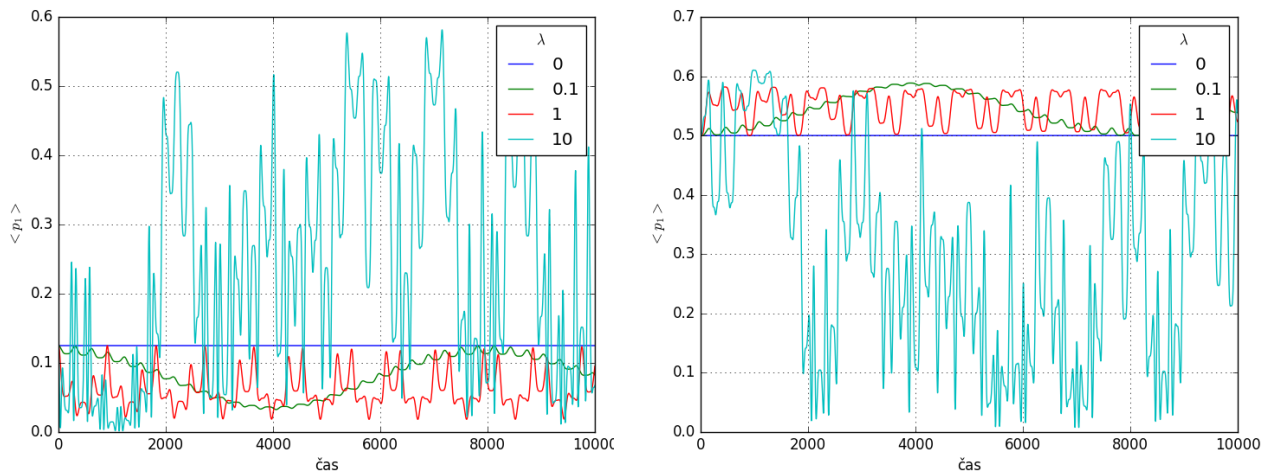
Slika 1.3: Pri manjšanju časovnega intervala se pri metodi S4 oscilacije zmanjšajo na , ter zavzema energijo iz začetnih pogojev. Metoda S2 ponovno oscilira, vendar z manjšo amplitudo. Tudi tokrat ima ta metoda v povprečju večjo energijo od začetne vrednost.

2 Ekviparticijski teorem

Ekviparticijski teorem pravi, da se energija sistema v termodinamskem ravnovesju enakomerno porazdeli med vse tipe energij sistema (kinetična, potencialna) in med prostostnimi stopnjami. To bomo preverili z vrednostjo

$$\langle p_i^2 \rangle(t) = \frac{1}{t} \int_0^t p_j^2(t') dt' \quad (2.1)$$

ki predstavlja kinetično energijo v i ti smeri.

Slika 2.1: Levo: $\langle p_1^2 \rangle(t)$, desno: $\langle p_2^2 \rangle(t)$. Opazimo, da v primeru večanja parametra λ imamo bolj nepredvidljive vrednosti povprečne vrednosti hitrosti na kvadrat, kar nam nakazuje da se približujemo bolj statističnem opisu gibanja-oz. ekviparticijskem teoremu.